

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa Z. K. i E. R.

przeciwko P. [...] S.A. w B.

o zapłatę i nakazanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 sierpnia 2014 r.,

na skutek skarg kasacyjnych obu powódek oraz skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 4 września 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych powódek oraz skargi kasacyjnej pozwanej,

2) znosi pomiędzy stronami koszty postępowania kasacyjnego,

**3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...]
adwokatom E. K.-S. oraz L. K. kwoty po 3600 (trzy tysiące
sześćset) złotych powiększone o należne podatki VAT tytułem
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu
powódkom w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio - kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego.

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i w związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powódka E R w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 września 2013 r. sygn. akt I ACa [...] wniosek o jej przyjęcie uzasadniła występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, sprowadzających się do wyjaśnienia, czy przyczyny uchwalenia konkretnego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w danym kształcie mogą

podlegać badaniu na drodze sądowej, a więc czy możliwe jest ustalanie w procesie sądowym przyczyny, dla których danemu gruntowi nadano w tym planie konkretne przeznaczenie, czy w świetle art. 361 § 1 k.c. - niemożność zmiany przeznaczenia działki na budowlane, a także odmowa przyznania działce takiej funkcji w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego, może stanowić normalne następstwo sprzecznego z prawem poprowadzenia przez centralną część takiej działki rurociągu, rodząc - zgodnie z art. 361 § 2 k.c. - po stronie następców prawnych przedsiębiorcy, który taki rurociąg wybudował, obowiązek zapłaty odszkodowania za korzyści, które poszkodowany mógłby uzyskać, gdyby przekształcił ową działkę na budowlaną oraz, czy w sytuacji, gdy między przedłożonymi przez niezależnych biegłych w toku sprawy opiniami sporządzonymi na tę samą okoliczność zachodzą znaczące różnice, wyrażające się w obliczeniu skrajnie różnych kwot należnego odszkodowania przy przyjęciu odmiennych metod jego ustalenia nie powinno to w myśl art. 322 k.p.c. - rodzić uznania, że ścisłe udowodnienie żądania jest nader utrudnione lub niemożliwe i prowadzić do zasądzenia odpowiedniej kwoty według uznania sądu.

Powódka Z. K. wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniła wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych dotyczących ustalenia podstaw wyliczenia wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości przeznaczonej na cele budowlane w szczególności, czy ustalenie to powinno być dokonane w oparciu o cały materiał dowodowy, czy wyłącznie na podstawie wyliczenia biegłych w szczegółowo opisanej w skardze kasacyjnej sytuacji a ponadto, czy wysokość wynagrodzenia może być obniżona w wyniku uznania części nieruchomości za działkę niezabudowaną z przeznaczeniem na ogrody, sady i zieleń zorganizowaną w związku z posadowieniem na niej urządzeń przesyłowy, co oddziałuje na nieruchomość i ogranicza możliwość korzystania z niej na cele budowlane.

Pozwana Spółka oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oczywiście zasadności skarżąca upatrywała w odmowie udzielenia przez Sądy I i II instancji ochrony interesów pozwanej, poprzez zobowiązanie jej do usunięcia urządzeń przesyłowych z nieruchomości powódek w niezwykle krótkim czasie dwóch lat.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Szczegółowa analiza uzasadnienia wniosków nie pozwala na stwierdzenie, że istnieją przesłanki do przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania.

Twierdzenie o istnieniu przesłanki do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności, nie znajduje bowiem dostatecznego uzasadnienia w świetle argumentacji przytoczonej w tym zakresie przez skarżącego. W judykaturze utrwalone jest stanowisko, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce jedynie wówczas, gdy bez dokonania głębszej analizy dla przeciętnego prawnika jest oczywiste, że podstawy skargi zasługują na uwzględnienie, a zatem ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i przesądza to o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi. Stanowisko przedstawione przez skarżącego nie daje zaś podstaw do takiej oceny, zwłaszcza że Sąd drugiej instancji odniósł się do długości terminu wyznaczonego na wykonanie obowiązku usunięcia ciepłociągu z działek powódek.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a ponadto wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej. Rozstrzygnięcie zagadnienia powinno pełnić doniosłą rolę dla rozwoju nauki prawa i praktyki orzeczniczej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CKN 740/98 niepubl.; z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl.). Przedstawione przez

powódki w ich skargach zagadnienia prawne nie mają uniwersalnego charakteru, dotyczą kwestii szczegółowych, zależnych od okolicznościach faktycznych sprawy, podlegających każdorazowo ocenie sądu.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz na podstawie § 6 ust. 6 w związku z § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

[aw]